

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

Факультет дошкільної і початкової освіти імені Валентини Волошиної
Кафедра початкової освіти

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**«ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У
РОЗВИТКУ УСНОГО АНГЛІЙСЬКОГО МОВЛЕННЯ
УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ»**

Студентки 2 курсу МАПЗ групи Освітньої
програми: Початкова освіта Спеціальності 013
Початкова освіта Галузі знань: 01 Освіта /
Педагогіка Ступеня вищої освіти магістра
Любунь Юлії
Керівник: кандидат педагогічних наук, доцент
Олійник Наталія Анатоліївна

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____
(підпис) (ініціали,
прізвище)

Члени комісії _____
· (підпис) (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) (ініціали,
прізвище)

_____ (підпис) (ініціали,
прізвище)

ПЛАН

Вступ	1
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИ ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УЧНЯМИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	6
1.1. Сутність та специфіка ігрової діяльності учнів початкової школи у освітньому процесі початкової школи.....	6
1.2. Молодший шкільний вік як сенситивний період щодо оволодіння іноземною мовою	12
1.3. Особливості розвитку усного англійського мовлення учнів початкової школи	21
1.4. Стан сформованості усного англійського мовлення в учнів початкових класів	29
РОЗДІЛ 2. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У РОЗВИТКУ УСНОГО АНГЛІЙСЬКОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	35
2.1. Педагогічні умови розвитку усного англійського мовлення	35
2.2. Дидактична гра як засіб активізації пізнавальної діяльності молодших школярів на уроках англійської мови	52
2.3 Іноваційні методи навчання англійської мови у початковій школі	75
2.4. Динаміка сформованості усного англійського мовлення в учнів початкових класів (за результатами формувального етапу експерименту).....	83
ВИСНОВКИ	88
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	90
ДОДАТКИ	96

ВСТУП

Однією з важливих проблем розвитку сучасного суспільства є проблема вдосконалення освіти і виховання підростаючого покоління. Загальновідомо, що від характеру та змісту соціального замовлення, яке виконує освіта у сфері навчання і виховання людини, залежить майбутнє держави. Сучасне суспільство потребує особистість, здатну до творчості, ініціативи, саморозвитку, самоосвіти. Проблема є цілком на часі у зв'язку з впровадженням у освітній процес Концепції Нової української школи, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Національної доктрини розвитку освіти України у XXI ст.» та ін. «За експертними оцінками, найбільш успішними на ринку праці в найближчій перспективі будуть фахівці, які вміють навчатися впродовж життя, критично мислити, ставити цілі та досягати їх, працювати в команді, спілкуватися в багатокультурному середовищі та володіти іншими сучасними вміннями» [13].

У Державному стандарті початкової освіти метою першого рівня повної загальної середньої освіти (1–4 класи) визначено всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей і наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості. Мета іншомовної освіти полягає у формуванні в учнів іншомовної комунікативної компетентності для безпосереднього й опосередкованого міжкультурного спілкування, що забезпечує розвиток інших ключових компетентностей та задоволення різних життєвих потреб здобувача [19].

Формування іншомовної комунікативної компетентності учнів молодшого шкільного віку передбачає застосування нових педагогічних технологій, у тому числі й ігрових, що сприятиме підвищенню моти-вації навчання, кращому усвідомленню та засвоєнню навчального матеріалу, всебічному розвитку дитини як творчої особистості.

Розробці теоретичних засад моделювання ігрового навчального середовища приділяли увагу як педагоги-класики (В. Сухомлинський, К. Ушинський та ін.) так і сучасні науковці (Ш. Амонашвілі, М. Марко, О. Савченко, Н. Ткаченко та ін.);

психологічний вплив ігор на пізнавальну діяльність дитини досліджували Ж. Піаже, С. Максименко С. Браун та ін. Проблеми стимулювання та мотивування до вивчення іноземної мови з використанням ігрових технологій представлено в наукових працях вітчизняних і зарубіжних учених (І. Бім, І. Волобуєва, Н. Дем'янова, С. Занько, Н. Кудикіна, Ю. Пассов, С. Полат, В. Редько, М. Сідун, М. Стронін, Ю. Федусенко, В. Філатов та інших). Незважаючи на доведеність дослідниками очевидних переваг ігрових технологій, вони ще недостатньо вивчені щодо компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів початкової школи, що зумовило вибір теми нашого наукового дослідження: *«Педагогічні умови використання ігрової діяльності у розвитку усного англійського мовлення учнів початкової школи»*

Об'єкт дослідження – процес використання ігрової діяльності в освітньому середовищі початкової школи

Предмет дослідження – педагогічні умови використання ігрової діяльності у розвитку усного англійського мовлення учнів початкової школи.

Мета дослідження науково обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність педагогічних умов застосування ігрової діяльності для розвитку усного англійського мовлення.

Завдання дослідження:

- проаналізувати ступінь розробленості проблеми у вітчизняній та закордонній теорії та практиці.
- охарактеризувати основні педагогічні аспекти використання ігрових методів у процесі вивчення англійської мови учнями початкової школи.
- виокремити критерії, показники, рівні сформованості усного англійського мовлення учнів початкової школи.
- теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічні умови впровадження ігрової діяльності в освітньому процесі з розвитку усного англійського мовлення

Для розв'язання поставлених завдань використовувались такі методи дослідження: *теоретичні*: дефінітивний, ретроспективний та порівняльний аналіз філософської, педагогічної, психологічної, навчально-методичної літератури для визначення сутнісних понять ігрова діяльність; узагальнення, порівняння,

систематизація концепцій, теорій і методик, що виявили шляхи розв'язання поставлених завдань; *емпіричні*: анкетування та опитування молодших школярів, аналіз результатів навчальних досягнень, спостереження за процесом навчання школярів, контрольні тести, аналіз продуктів дитячої роботи; педагогічний експеримент дав змогу діагностувати рівень сформованості усного англійського мовлення учнів на уроках англійської мови; кількісний та якісний аналіз експериментальних даних.

Експериментальна база дослідження. Дослідно-експериментальна робота здійснювалась протягом 2023-2024 рр. на базі Комунального закладу «Вінницький ліцей №29» м. Вінниця.

Апробація результатів дослідження. Основні теоретичні кваліфікаційної роботи оприлюднені на чотирьох науково-практичних конференціях: VI international scientific and practical conference «Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique» 01.03.2024, Paris, France; I всеукраїнській студентській науково-практичній конференції

«Наукові перспективи та методичні інновації в розвитку початкової освіти», 18.04.2024, м. Вінниця, Україна; VII міжнародна студентська наукова конференція «Розвиток суспільства та науки в умовах цифрової трансформації» 15.11.2024, Тернопіль, Україна; VII international scientific and theoretical conference «Science of XXI century: development, main theories and achievements» 15.11.2024, Helsinki, Finland та один експертний виступ «Реалізація 11 компетентностей НУШ на уроках іноземної мови» з темою «Реалізація

комунікативної компетентності за допомогою гейміфікації» на базі Центру професійного розвитку педагогічних працівників Вінницької міської ради та представлено у наступних **публікаціях**:

1. Любунь Ю. Молодший шкільний вік як сензитивний період. Матеріали міжнародної конференції VI International Scientific and Practical Conference «Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique» 01.03.2024, Paris, France; Collection of Scientific Papers «ΛΟΓΟΣ», (March 1, 2024; Paris, France), 341–345. <https://doi.org/10.36074/logos-01.03.2024.074>

2. Liubun Yu. The benefits of gamification in primary school education.

Матеріали міжнародної конференції VII Міжнародна студентська наукова конференція «Розвиток суспільства та науки в умовах цифрової трансформації» 15.11.2024, Тернопіль, Україна; Розвиток суспільства та науки в умовах цифрової трансформації: матеріали VII Міжнародної студентської наукової конференції, м. Тернопіль, 15 листопада, 2024 рік / ГО «Молодіжна наукова ліга».— Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2024. — 508 с, 372-374 с

3. Liubun Yu. Teaching English to young learners in the era of games and the internet. Матеріали міжнародної конференції VII International Scientific and Theoretical Conference «Science of XXI century: development, main theories and achievements» 15.11.2024, Helsinki, Finland. Science of XXI century: development, main theories and achievements: collection of scientific papers «Scientia» with Proceedings of the VII International Scientific and Theoretical Conference, November 15, 2024. Helsinki, Republic of Finland: International Center of Scientific Research, p. 333, p.235-237

Структура роботи зумовлена логікою дослідження і складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (73 найменування), додатків. Загальний обсяг дипломної роботи – 105 сторінок, основний зміст викладено на 90 сторінках.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Волинець О. В. Ігри та ігрові тренінги в початковій школі: Практичні поради. Вихователю ГПД. Усе для роботи. Методичні орієнтири. 2013. № 7 (19), липень. С. 2–8.
2. Вчимося жити разом. Посібник для вчителя з розвитку соціальних навичок у курсі «Основи здоров'я» (початкова школа): К.: Видавництво «Алатон», 2016. 232 с.
3. Енциклопедія сучасної України. URL: <https://esu.com.ua/article-69054> (дата звернення: 27.11.2024).
4. Іванова В. Діагностика розвитку творчого мислення у дошкільному та молодшому шкільному віці. Наука і освіта: наук.-практ. журн. Півд. наук. Центру АПН України. 2010. № 2. С. 213 – 218
5. Ігрові технології як інструмент профілактичної роботи спеціалістів психологічної служби закладів освіти : навч.-метод. посіб. / упоряд. Т. В. Войцях. Черкаси : Черкаський ОШОПП, 2014. 92 с.
6. Класифікація дитячих ігор. URL: <https://studfile.net/preview/5650154/page:3/> (дата звернення: 27.11.2024).
7. Козак А. М. Використання гри на уроках іноземної мови. Англійська мова та література. 2011. № 14. С. 4–6.
8. Коломінова О. О. Формування англомовної лексичної компетенції у молодших школярів. Іноземні мови. 2015. №2. С. 48–51.
9. Котенко О.В. Методика навчання іноземних мов у початковій школі : навч. посіб. Київ : Київський університет ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
10. Кузик О. В. Формування навичок діалогічного та монологічного мовлення. Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, 2018. №4. С. 8–14.
11. Куріч М. Використання інтерактивних технологій на уроках іноземної мови. Нова педагогічна думка: наук.-метод. журн. Рівне : Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти. 2013. № 2. С. 80– 83.;
12. Німчук Г. Б. Розважально-пізнавальні ігри на уроках англійської

мови. Англійська мова та література. 2013. №28. С. 12–15.

13. Нова українська школа: poradnyk dlya vchytelya / під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с. URL: <http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf> (дата звернення: 27.11.2024).

14. Олійник, Н. А., Шаргородська, В. М. Використання мобільних додатків у освітньому процесі під час вивчення іноземних мов. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2022. Випуск № 80, Том 2. С. 10-14

15. Олійник Н.А., Імбер В.І., Комарівська Н.О. Арт -терапія як засіб корекції агресивної поведінки у молодших школярів. *Перспективи та інновації науки* (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина», 2024. № 2(36) С. 765-773.

16. Олійник Н.А, Басюк А. Формування толерантності молодших школярів засобами народної творчості. *Перспективи та інновації науки»* (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»), 2023. Вип. 9(27) С. 326-336. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-9\(27\)-326-336](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-9(27)-326-336)

17. Освітні технології : навч.-метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кітенко, О. М. Любарська та ін. ; за заг. ред. О. М. Пехоти. Київ : А.С.К., 2002. 255 с.

18. Педагогічний словник / за ред. дійсного члена АПН України М. Д. Ярмаченка. Київ : Педагогічна думка, 2001. 66 с.

19. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр. / Класичний приватний університет. Запоріжжя, 2022. № 80, Т. 2. 234 с.

20. Піаже Ж. Play, Dreams and Imitation in Childhood. 1976. 306 с.

21. Про затвердження Державного стандарту початкової освіти : постанова КМУ № 87 від 21.02.2018 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-rochatkovoyi-osviti> (дата звернення: 27.11.2024).

22. Сенситивний вік. URL: <https://griml.com/GMfXG> (дата звернення:

27.11.2024).

23. Стойко С. В. Реалізація комунікативного підходу в навчанні іноземних мов. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету, 2011. №85. С. 220–223.
24. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям. Вибрані твори: В 5-ти т. Київ : Рад. школа, 1976. Т. 3. 279 с.
25. Шимон Л. П. Розвиток критичного мислення учнів початкових класів. Вісник Житомирського державного університету, 2009. № 44. С. 164– 167.
26. Черниш В. В. Засоби формування іншомовної комунікативної компетенції у діалогічному мовленні. Іноземні мови. 2011. № 3. С. 15–22.
27. Agarwal P. The Impact of Digital Learning on Children. 2015.
28. Baker M. The Role of Technology in Language Learning. 2010.
29. Bates T. Teaching in a Digital Age: Guidelines for Designing Teaching and Learning. Tony Bates Associates. 2015. 1061 p.
30. Bliss T. V. P., Lomo, T. Long-lasting potentiation of synaptic transmission in the dentate area of the anaesthetized rabbit following stimulation of the perforant 1 path. Journal of Physiology, 1973. № 232(2). P. 331-356.
31. Bruner J. S. Child's Talk: Learning to Use Language. 1983. 144 p.
32. Byrne D. Teaching Oral English. Longman. 1986. 140 p.
33. Deci E. L., Vallerand R. J., Pelletier, L. G. and Ryan R. M. Motivation and Education: The Self-Determination Perspective. The Educational Psychologist, 1991. № 26, P. 325-346.
34. Dörnyei Z. Motivational Strategies in the Language Classroom. 2001. 164 p.
35. Dudeney G., Hockly N. How to teach English with technology. Series editor: Jeremy Harmer. Harlow : Pearson Education Limited, 2007. 192 p.
36. Early Language Acquisition: Cracking the Speech Code, Nature Reviews Neuroscience, 2004. № 5(11), P. 831-843.
37. Eimas P. D., Miller J. L. Discrimination of speech by infants. Annual Review of Psychology, 1980. № 31(1), P. 25–60.
38. Fisher. Thinking Skills for Primary Children. 1992.
39. Flavell J. H. Metacognition and Cognitive Monitoring: A New Era of

- Cognitive-Developmental Inquiry, *American Psychologist*, 1979. № 34(10). P. 906-911.
40. Gardner H. *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*. 1993. 496 p.
41. Gee J., James Paul. *What Video Games Have to Teach Us About Learning and Literacy*. New York : Palgrave Macmillan, 2003. 210 p.
42. Godwin-Jones R. *Emerging Technologies for Language Learning*. 2018. 358 p.
43. Gogtay N. Dynamic mapping of human cortical development during childhood through early adulthood. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America (PNAS)*, 2004. № 101(21). P. 8174-8179.
44. Goswami U. Phonological development and reading by analogy: A new approach to an old problem. *Journal of Child Language*, 2010. № 37(3). P. 643–673.
45. Gould E., Tanapat P., McEwen B. S. Neurogenesis in adulthood: A functional role in learning and memory. *European Journal of Neuroscience*, 2000. № 12(3). P. 764-770.
46. Innovative Educational Technologies in Learning English by Yaakimenko S.S., Secondary School № 17, Kharkiv Journal Source.
47. Koval, T., Oliinyk, N., Kryvosheya, T., Khilya, A. Application of Gamification in Higher Education: Training of Early Childhood and Primary Education Teachers in Ukraine *Vide. Tehnologija. Resursi - Environment, Technology, Resources*, 2024. 2, pp. 183-187.
48. Krashen S. D. *Principles and Practice in Second Language Acquisition*. 1982. 111 p.
49. Kuhl P. K. Early language acquisition: Cracking the speech code. *Nature Reviews Neuroscience*, 2004. № 5(11), P. 831–843.
50. Kuhl, P. K. Brain mechanisms in early language acquisition. *Neuron*, 2010. № 67(5). P. 713-727.
51. Kuhl P. K., Conboy B. T. et al. Phonetic learning as a pathway to language: New data and native language magnet theory expanded (NLM-e). *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*, 2008. № 363(1493). P. 979–1000.

52. Kukulska-Hulme A. Language Learning and Teaching with Technology. 2012.
53. Ladousse G. P. Role Play: Resources for the Teacher Series. Oxford University Press, 1987. 192 p.
54. Laurillard D. Teaching as a design science: Building pedagogical patterns for learning and technology. Routledge, 2012. 272 p.
55. Mayer R. E. The Cambridge Handbook of Multimedia Learning. Cambridge University Press, 2014. 682 p.
56. Innovative Educational Technologies in Learning English by Yaakimenko S.S., Secondary School № 17, Kharkiv Journal Source.
57. Reinders H. The Theory and Practice of Technology-based Language Teaching. 2012. 45 p.
58. Robinson K. The Element: How Finding Your Passion Changes Everything. 2006. 320 p.
59. Shatz, C. J. The Developing Brain, Scientific American, 1992. № 267(3), P. 60-67.
60. Slavin R. E. Cooperative learning: Theory, research, and practice. Boston: Allyn & Bacon, 1995. 194 p.
61. Stuart Brown: Why Play is More than Just Fun, 2014.
62. Stakhova, I., Oliinyk, N., Karuk, I., Kazmirchuk, N. Environmental Problems of Ukraine During the War Period: Ways of them Overcoming. Vide. Tehnologija. *Resursi - Environment, Technology, Resources*, 2024, 1, pp. 334–338
63. The Developing Brain: From Infancy to Adolescence.
64. The Nature of Working Memory in Children: A Developmental Perspective, *Journal of Memory and Language*, 1998. № 43(1), 56-82.
65. The Role of Working Memory in Cognitive Performance in Children with ADHD, *Journal of Attention Disorders*, 2011. № 14(6), 553-562.
66. Thornbury S. How to Teach Speaking. 2006. 163 p.
67. Vesselinov R. Duolingo Effectiveness. 2012. 25 p.
68. Vygotsky L. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. 1978. 159 p.
69. Werker J. F., Tees R. C. Cross-language speech perception: Evidence for perceptual reorganization during the first year of life. *Infant Behavior and Development*, 1984. № 7(1), P. 49-63.

70. WHO: Early childhood development and education. URL: <https://www.who.int/southeastasia/activities/early-childhood-development> (дата звернення: 27.11.2024).

71. Working Memory Skills and Educational Attainment, Applied Cognitive Psychology, 2004. № 18(1), P. 1-23.

72. Working Memory, Short-Term Memory, and General Fluid Intelligence: A Latent-Variable Approach, Journal of Experimental Psychology: General, 1999. № 128(3), P. 309–331.

73. Zuo Y. et al. Development of long-term dendritic spine stability in diverse regions of cerebral cortex. Neuron, 2005. № 46(2). P.181-189.

74. <http://surl.li/tajdwq>

75. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1046878102238607>

76. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10956-007-9043-9>

77. <https://merton.bellarmino.edu/files/original/b0899cfad820ab8ad7033952b7a022ba1d7cab9d.pdf>